

Audiència. Joan, el vident de Patmos

25/01/2007

Benvolguts germans i germanes,

En l'última catequesi vam meditar sobre la figura de l'apòstol sant Joan. Primer, vam tractar de veure què es pot saber de la seva vida. Després, en una segona catequesi, vam meditar sobre el contingut central del seu evangeli, de les seves cartes: la caritat, l'amor. I avui tornem a ocupar-nos de la figura de sant Joan, aquesta vegada considerant-lo el vident de l'Apocalipsi.

Primer de tot, convé fer una observació: mentre que no apareix mai el seu nom ni en el quart evangeli ni en les cartes atribuïdes a aquest apòstol, l'Apocalipsi fa referència al nom de sant Joan en quatre ocasions (cf. *Ap* 1, 1. 4. 9; 22, 8). És evident que l'autor, d'una banda, no tenia cap motiu per ocultar el seu nom i, d'altra, sabia que els seus primers lectors podien identificar-lo amb precisió. A més, sabem que, ja en el segle III, els estudiosos discutien sobre la veritable identitat del Joan de l'Apocalipsi. En qualsevol cas, podríem anomenar-lo també "el vident de Patmos", ja que la seva figura està unida al nom d'aquesta illa del mar Egeu on, segons el seu mateix testimoniatge autobiogràfic, es trobava deportat "per causa de la paraula de Déu i del testimoniatge de Jesús" (*Ap* 1, 9).

Precisament, a Patmos, "endut per la inspiració de l'Esperit un diumenge" (Ap 1, 10), sant Joan va tenir visions grandioses i va escoltar missatges extraordinaris, que influiran en gran mesura en la història de l'Església i en tota la cultura cristiana. Per exemple, del títol del seu llibre, "Apocalipsi", "Revelació", procedeix en el nostre llenguatge la paraula "apocalíptic", que evoca, encara que de manera impròpia, la idea d'una catàstrofe imminent.

El llibre ha de comprendre's en el context de la dramàtica experiència de les set Esglésies d'Àsia (Éfès, Esmirna, Pèrgam, Tiatira, Sardes, Filadèlfia i Laodicea) que, a la fi del segle I, van haver d'afrontar grans dificultats -persecucions i tensions fins i tot internes- en el seu testimoniatge del Crist. Sant Joan es dirigeix a elles mostrant una profunda sensibilitat pastoral pel que fa als cristians perseguits, a qui

exhorta a romandre fermes en la fe i a no identificar-se amb el món pagà, tan fort. El seu objectiu consisteix, en definitiva, a desvetllar, a partir de la mort i resurrecció del Crist, el sentit de la història humana.

En efecte, la primera i fonamental visió de sant Joan pertoca a la figura de l'Anyell que, malgrat estar degollat, roman dempeus (cf. *Ap* 5, 6) enmig del tron on s'asseu el mateix Déu. D'aquesta manera, sant Joan vol transmetre'ns abans de res dos missatges: el primer és que Jesús, encara que va ser assassinat amb un acte de violència, en comptes de quedar inert al sòl, paradoxalment es manté ferm sobre els seus peus, perquè amb la resurrecció ha vençut definitivament la mort; el segon és que el mateix Jesús, precisament per haver mort i ressuscitat, ja participa plenament del poder real i salvador del Pare.

Aquesta és la visió fonamental. Jesús, el Fill de Déu, en aquesta terra és un Anyell indefens, ferit, mort. I, no obstant això, està dempeus, ferm, davant el tron de Déu i participa del poder diví. Té en les seves mans la història del món. D'aquesta manera, el vident ens vol dir: "Tingueu confiança en Jesús; no tingueu por dels poders que se li oposen, de la persecució. L'Anyell ferit i mort venç. Seguiu l'Anyell Jesús, confieu en Jesús; seguiu-ne el camí. Encara que en aquest món només sembli un Anyell feble, ell és el vencedor".

Una de les principals visions de l'Apocalipsi té per objecte aquest Anyell en el moment d'obrir un llibre, que abans estava segellat amb set segells, que ningú era capaç d'obrir. Sant Joan es presenta fins i tot plorant, perquè ningú era digne d'obrir el llibre i de llegir-lo (cf. Ap 5, 4). La història és indesxifrable, incomprensible. Ningú pot llegir-la.

Potser aquest plor de sant Joan davant el misteri tan fosc de la història expressa el desconcert de les Esglésies asiàtiques pel silenci de Déu davant les persecucions a què estaven sotmeses en aquest moment. És un desconcert en el qual pot reflectir-se molt bé la nostra sorpresa davant les greus dificultats, incomprendensions i hostilitats que també avui sofreix l'Església en diverses parts del món. Són sofriments que certament l'Església no es mereix, com tampoc Jesús es va merèixer el suplici. Ara bé, revelen la maldat de l'home, quan es deixa portar per les suggestions del mal, i la direcció superior dels esdeveniments per part de Déu.

Doncs bé, només l'Anyell immolat és capaç d'obrir el llibre segellat i de revelar-ne el contingut, de donar sentit a aquesta història, que amb tanta freqüència sembla absurda. Només ell pot treure lliçons i

ensenyaments per a la vida dels cristians, a qui la seva victòria sobre la mort anuncia i garanteix la victòria a què ells també arribaran, sens dubte. Tot el llenguatge que utilitza sant Joan, amb intenses imatges, està orientat a brindar aquest consol.

Entre les visions que presenta l'Apocalipsi es troben dues molt significatives: la de la Dona que infanta un Fill baró, i la complementària del Drac, llençat fora dels cels però encara molt poderós. Aquesta Dona representa Maria, la Mare del Redemptor, però alhora representa tota l'Església, el poble de Déu de tots els temps, l'Església que en tots els temps, amb gran dolor, dona a llum Crist sempre de nou. I sempre està amenaçada pel poder del Drac. Sembla indefensa, feble. Però, mentre està amenaçada i perseguida pel Drac, també està protegida pel consol de Déu. I

aquesta Dona al final venç. No venç el Drac. Aquesta és la gran profecia d'aquest llibre, que ens infon confiança. La Dona que sofreix en la història, l'Església que és perseguida, al final es presenta com l'Esposa esplèndida, imatge de la nova Jerusalem, en la qual ja no hi ha llàgrimes ni plor, imatge del món transformat, del nou món la llum del qual és el mateix Déu, el llum del qual és l'Anyell.

Per aquest motiu, l'Apocalipsi de sant Joan, encara que contínuament faci referència a sofriments, tribulacions i plor -la cara fosca de la història-, al mateix temps conté freqüents cants de lloança, que representen per així dir la cara lluminosa de la història. Per exemple, parla d'una munió immensa que canta gairebé a crits: "Al·leluia! Que el Senyor Déu nostre, el Totpoderós, ja regna. Alegrem-nos i exultem i donem-li glòria, perquè ha vingut l'hora de les noces de

l'Anyell. La seva esposa ja està preparada" (*Ap* 19, 6-7). Ens trobem aquí davant la típica paradoxa cristiana, segons la qual el sofriment mai es percep com l'última paraula, sinó que es veu com un moment de pas cap a la felicitat; més encara, el sofriment ja està impregnat misteriosament de l'alegria que brota de l'esperança.

Precisament per això, sant Joan, el vident de Patmos, pot concloure el seu llibre amb un últim desig, impregnat d'ardent esperança. Invoca la definitiva vinguda del Senyor: "Veniu, Senyor Jesús!" (*Ap* 22, 20). És una de les pregàries centrals de l'Església naixent, que també sant Pau utilitza en la seva forma aramea: "Maran ata". Aquesta pregària, "Veniu, Senyor nostre!" (*1 Co* 16, 22) té diverses dimensions. Per descomptat, implica abans de res l'espera de la victòria definitiva del Senyor, de la nova Jerusalem, del

Senyor que ve i transforma el món.
Però, al mateix temps, és també una
oració eucarística: "Veniu, Jesús,
ara!". I Jesús ve, anticipa la seva
arribada definitiva. D'aquesta
manera, amb alegria, diem al mateix
temps: "Veniu ara i veniu de manera
definitiva!". Aquesta oració té també
un tercer significat: "Ja has vingut,
Senyor. Estem segurs de la teva
presència entre nosaltres. Per a
nosaltres és una experiència joiosa.
Però, veniu de manera definitiva!".
Així, amb sant Pau, amb el vident de
Patmos, amb la cristiandat naixent,
preguem també nosaltres: "Veniu,
Jesús! Veniu i transformeu el món!
Veniu ja, avui, i que triomfi la pau!".
Amén.

.....